

ความพึงพอใจของชุมชนบนเกาะหมาก เพื่อเป็นการยกระดับ
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบ

Communities' Satisfaction Survey in Koh Mak Island to Enhance a
Development of Tourist Attraction Prototypes

ปิยาภรณ์ รัตโนภาส ภัญญภัส พฤชชาภิจ* จาตุรันต์ แหม่มสุน และลัญจกร สัตย์สงวน
Piyaporn Rattanopart, Pannapat Pruksakit*, Jaturun Chamsoon
and Lanchakorn Satsanguan

คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี จ.จันทบุรี 22170
Faculty of Science and Arts, Burapha University, Chanthaburi Campus, Chanthaburi 22170, Thailand

*Corresponding author: E-mail: pannapat@buu.ac.th

(Received: January 24, 2022; Accepted: April 20, 2022)

Abstract: The objectives of this Mixed method research are 1) to study community's satisfaction toward tourist attractions management of Koh Mak, Trat, and 2) to propose methods for prototype development of tourist attractions according to the world sustainable tourism criteria. The semi-structured questionnaire and survey questionnaire were used for data collection. The sample groups were from 3 government agencies, 4 citizens, and 5 entrepreneurs. The present study also collected data from 263 local people. The results revealed that income and education had effects on satisfaction, while gender, ages and occupation did not. In order to meet the Global Sustainable Tourism Criteria (GSTC) which has four aspects, local organizations should help support policies and community in the management and development of the environment, society, public utilities, economy. The results of this research can be used as a guideline for developing sustainable tourism management which can benefit the community, tourists and environment.

Keywords: Satisfaction survey, tourism management, Koh Mak

บทคัดย่อ: การวิจัยแบบผสมวิธีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมาก จังหวัดตราด และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการยกระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบเกาะหมาก ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ 3 ราย ประชาชน 4 ราย และผู้ประกอบการภาคเอกชน 5 ราย การวิจัยเชิงปริมาณได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างชุมชนในพื้นที่จำนวน 263 ราย ผลการศึกษาพบว่า ด้านรายได้และการศึกษาส่งผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกัน หากแต่ปัจจัยด้านเพศ อายุและอาชีพส่งผลต่อความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมมาตรการในการบริหารจัดการชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม สาธารณูปโภค เศรษฐกิจ และการบริหารและพัฒนา เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 4 ประการ โดยผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์แก่ทั้งชุมชน นักท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การสำรวจความพึงพอใจ การจัดการการท่องเที่ยว เกาะหมาก

คำนำ

เกาะหมาก เป็นเกาะขนาดเล็กในทะเลอ่าวไทย อยู่ระหว่างเกาะช้างและเกาะกูด จังหวัดตราด เกาะหมากเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรทางทะเลสูง เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจบนเกาะหมากได้สร้างความร่วมมือร่วมกันในการลดมลภาวะจากขยะหรือสิ่งของที่เกิดจากการบริโภคของมนุษย์และมีการพัฒนาพื้นที่โดยรอบเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การทำเส้นทางคมนาคมที่มีความเป็นมาตรฐาน ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกินความจำเป็น และมีการสร้างความร่วมมือในเรื่องของปลอดภัยของเส้นทาง หรือ การศึกษาธรรมชาติรอบเกาะ อย่างไรก็ตาม การที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลทำให้พื้นที่ในบริเวณเกาะหมากประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสียที่เกิดจากโรงแรมและที่พักในรูปแบบต่างๆ ปริมาณขยะบนเกาะหมาก (Poltanee and Boonphetkaew, 2017) ที่ผ่านมามีภาครัฐ ผู้ประกอบการ รวมถึงชุมชนในพื้นที่เกาะหมาก ได้ร่วมมือกันเพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการบริหารจัดการด้านการลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศอย่างมีประสิทธิภาพ (Aksornpradit and Unaromlert, 2017) หากแต่การสร้างการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยหลายๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมไปด้วยกัน ทางหน่วยงานรัฐและชุมชนจึงต้องการทราบแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน และที่ผ่านมามีพบว่า ยังไม่มีการศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะหมาก

การวางแผนบริหารจัดการเกาะหมากเพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเริ่มจากการสำรวจความพอใจเพื่อนำไปใช้ในการสร้างแนวทางในการบริหารจัดการ โดย Sithongsay (2019) รายงาน ความพึงพอใจเป็นภาวะการแสดงออกที่ เกิดจากการประเมินประสบการณ์การซื้อ การใช้สินค้าและบริการโดยเป็นการแสดงออกด้านความคิด ความรู้สึกและทัศนคติในทางบวกที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบกับ

ประสบการณ์การได้รับที่ตรงกับสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังหรือดีกว่าความคาดหวัง หากไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังของลูกค้าได้ อาจส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจ ทั้งนี้ Wongkawee (2007) ได้อธิบายเกี่ยวกับ “ชุมชน” หรือ “community” ซึ่งหมายถึง หมู่คณะที่ดำเนินวิถีชีวิตร่วมกันในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยมิได้มีเป้าหมายหรือตกลงดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน แต่มีสายสัมพันธ์ระหว่างกันตามธรรมชาติ ดังนั้น ความเข้าใจความรู้สึกของคนในชุมชนทั้งในด้านบวกและด้านลบ จึงจำเป็นต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวนี้

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เป็นการบริหารจัดการแบบองค์รวมตั้งแต่การตลาด ข้อมูลข่าวสาร การวางแผนนโยบายต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการท่องเที่ยว และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว (Keawkhum *et al.*, 2018) ทั้งนี้ Amonwiriyachai (2021) ได้ศึกษาวิวัฒนาการการท่องเที่ยวในพื้นที่คลองปากประ จังหวัดพัทลุง เพื่อการประเมินระดับความพึงพอใจศักยภาพการท่องเที่ยวคลองปากประ และเพื่อพัฒนาโปรแกรมและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมบนฐานศักยภาพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนปากประ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การประชุมระดมความคิดเห็น และการทดลองโปรแกรมการท่องเที่ยว ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ สรุปได้ว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวคลองปากประ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรกำหนดโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชน แหล่งเรียนรู้ และการกระจายรายได้จากอาชีพเสริมการท่องเที่ยว

ในปัจจุบัน อพท. กำหนดให้เกาะหมากเป็นพื้นที่นำร่องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรับรองความยั่งยืนตามหลักเกณฑ์สากลตามมาตรฐาน Green Destinations ซึ่งเป็นชุดมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับจาก The Global Sustainable

Tourism Council (GSTC) และเป็นส่วนหนึ่งของการประกวดแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน Sustainable Destination Top 100 โดย Khamtrong et al. (2021) ได้ระบุว่า เกณฑ์ GSTC 2019 มีเป้าหมายหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) นำเสนอการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีระบบและรักษาสีเขียว 2) เพิ่มผลประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจให้กับเจ้าของชุมชนและลดผลกระทบเชิงลบ เพื่อประโยชน์สูงสุดที่ชุมชนพึงได้รับ รวมถึงผู้มาเยือน 3) ประโยชน์เชิงมรดกทางวัฒนธรรม และเพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และ 4) ประโยชน์สูงสุดทางสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น จากที่กล่าวข้างต้นพบว่ายังไม่มีการศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารจัดการเกาะหมาก เพื่อการท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการยกระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบเกาะหมาก ตามหลักเกณฑ์ที่สามารถเสนอชื่อเข้ารับรางวัล Sustainable Destinations Top 100 ข้อ 19 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพื่อ

1. สสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมากด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านสาธารณูปโภค ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารและพัฒนา 2. เสนอแนวทางการยกระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบเกาะหมาก ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก

อุปกรณ์และวิธีการ

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมาก จังหวัดตราด ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม 2563

การวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ชุมชนในพื้นที่เกาะหมากซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 528 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามทฤษฎีของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จำนวน 222 ตัวอย่าง ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลประชาชนในพื้นที่จำนวน 263 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล การ

เลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (nonprobability sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมาก และ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทั่วไปและความครอบคลุมของคำถามเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของหลักของเนื้อหา (index of item objective congruence: IOC) พบว่ามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และบางคำถามได้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.937 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามอยู่ในระดับที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ จึงนำไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 263 คน

ขั้นตอนการวิเคราะห์งานวิจัยประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ โดย 5 คือ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด และ 1 คือ ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งสามารถแปลความหมายเฉลี่ยโดยเปรียบเทียบตามเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 มีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 มีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 มีความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-

2.50 มีความพึงพอใจน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (inferential statistics) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจจำแนกตามกลุ่มได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ โดยแบ่งตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกัน จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

3. ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ 3 ราย โดยเลือกผู้นำจากหน่วยงานรัฐทั้งหมดสามหน่วยงานบนเกาะประชาชน 4 ราย ที่เป็นผู้จำหน่ายบ้านละสองราย และผู้ประกอบการภาคเอกชน 5 ราย โดยเลือกจากประเภทธุรกิจบนเกาะ คือ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจให้บริการกิจกรรมทางน้ำ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจรถสาธารณะบนเกาะ และกิจการร้านค้า รวมจำนวน 12 ราย ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive random sampling) ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามข้อคำถามรูปแบบกึ่งโครงสร้างในแต่ละตอนของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาการวิจัย อันประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค จำแนกตามประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบเกาะหมากอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การตรวจสอบข้อมูลในการวิเคราะห์นั้นจะใช้การตรวจสอบโดยการโยงสามเส้า (data triangulation) การตรวจสอบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง ที่แตกต่างกันในด้านของตัวบุคคล สถานที่และเวลาในการให้ข้อมูล โดยการวิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย ซึ่งในระหว่างการสัมภาษณ์ได้มีการสนทนาร่วมกันสร้างความเข้าใจกับชุมชนและขอให้มีส่วนร่วมในฐานะผู้ร่วมวิจัย

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างชุมชนจำนวน 263 ราย โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 เพศ ประกอบด้วย ประชากรเพศชายร้อยละ 33.5 ประชากรเพศหญิงร้อยละ 66.2 และประชากรเพศอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.4 ด้านที่ 2 อายุของประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่อยู่ในวัยทำงาน โดยมีอายุระหว่าง 20-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.67 ด้านที่ 3 การศึกษา ประชากรส่วนใหญ่บนเกาะสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.64 รองลงมา ได้แก่ สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 33.84 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 21.29 ด้านที่ 4 อาชีพของคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ลูกจ้าง/พนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33.46 รองลงมา ได้แก่ ข้าราชการเกษียณ ค้าขาย อาชีพอิสระ พนักงานขับเรือ คิดเป็นร้อยละ 31.56 ผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 15.21 ผู้ประกอบอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 8.75 ผู้ประกอบอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.08 ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง คิดเป็นร้อยละ 4.94 ตามลำดับ หากพิจารณาถึงชุมชนที่ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว พบว่า มีผู้ประกอบอาชีพธุรกิจที่พัก/ รีสอร์ท คิดเป็นร้อยละ 38.10 ประเภทของกิจการร้านอาหารคิดเป็นร้อยละ 28.57

ประเภทของกิจการร้านค้า/ของที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 26.19 และ ประเภทของกิจการขนส่งสาธารณะ ประเภทของกิจการสปา/นวดแผนไทย และประเภทอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของแต่ละประเภท ตามลำดับ ด้านที่ 5 รายได้ พบว่ารายได้ต่อเดือนของชุมชนบนเกาะหมาก 3 ลำดับแรก อยู่ในช่วง 10,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.19 ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.68 และผู้มีรายได้ต่อเดือนในช่วง 40,001-70,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.56 ตามลำดับ

2. ระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมาก

2.1 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวภาพรวมโดยจำแนกตามมิติ

จากการพิจารณาระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมากพบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของการบริหารจัดการในระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) เมื่อพิจารณาความ

พึงพอใจจำแนกตามประเด็นตามลำดับ 1) ความพึงพอใจกับด้านสาธารณูปโภค พบว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 2) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 3) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 4) ด้านสังคม พบว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 5) ด้านการบริหารและพัฒนา พบว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ตามลำดับ ดังแสดงใน Table 1

Table 1. Analysis of communities' satisfaction level towards tourism management

Satisfaction Dimension	Mean	S.D.	Interpretation
Overall satisfaction	3.07	0.65	Neutral
1. Environment	3.14	0.72	Neutral
2. society	3.01	0.71	Neutral
2.1 Social management	2.98	0.74	Neutral
2.2 Result of local society management	3.05	0.75	Neutral
3. Public utility	3.25	0.76	Neutral
4. Economy	3.11	0.66	Neutral
5. Management and development	2.87	0.94	Neutral

2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนด้วยการวิเคราะห์ ANOVA พบว่า เพศ อายุและอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงใน Table 2

อย่างไรก็ตาม รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการบริหาร

แหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านสาธารณูปโภคและด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาภาพรวมของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยวิธีทดสอบรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า 1) ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ที่มีรายได้ในช่วง 40,001-70,000 บาท มีความพึงพอใจน้อยกว่าผู้ที่รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 300,001 บาทขึ้นไป พึงพอใจน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ในช่วง 10,001-40,000 บาท 2) ด้านการบริหารจัดการด้านสังคม ผู้ที่มีรายได้ 300,001 บาทขึ้นไป มีความพึงพอใจน้อยกว่าคนที่มีรายได้ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และในช่วง 10,001-40,000 บาท 3) ด้านสาธารณูปโภค ผู้ที่มีรายได้ 300,001 ขึ้นไป มีความพึงพอใจน้อยกว่า ผู้

ที่มีรายได้ในระดับอื่น ๆ 4) ด้านเศรษฐกิจ ผู้ที่มีรายได้ 300,001 ขึ้นไป มีความพึงพอใจน้อยกว่า ผู้ที่มีรายได้ในระดับอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้ที่มีรายได้สูงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการหรือทำงานเป็นผู้บริหารระดับสูงเป็นต้นไป ซึ่งเป็นผู้ที่มืออาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรงจึงค่อนข้างตระหนักถึงด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการบริหารจัดการด้านสังคม และเนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดโดยตรง จึงมีความพึงพอใจในด้านเศรษฐกิจและด้านสาธารณสุขปกติน้อยกว่าน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ในระดับอื่น ๆ

นอกจากนี้ด้านการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผล

ต่อค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านเศรษฐกิจและเมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีความพึงพอใจในด้านเศรษฐกิจน้อยกว่าผู้ที่จบปริญญาตรี และผู้ที่ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีความพึงพอใจน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทั้งนี้ ผู้ที่การศึกษาในระดับต่ำกว่าอาจมีทางเลือกที่จำกัดในการหารายได้ จึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับสูง

Table 2. Comparison of the mean of communities' satisfaction levels towards overall tourism management and dimensionality

Satisfaction dimension	Gender		Age		Education		Occupation		Monthly income	
	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
Overall satisfaction	2.112	0.123	1.285	0.271	1.256	0.288	1.792	0.115	3.486**	0.002
1. Environment	2.883*	0.058	0.856	0.511	0.653	0.625	1.356	0.241	4.169**	0.001
2. Society	1.899	0.152	0.847	0.517	1.313	0.265	1.920	0.091	2.739*	0.013
2.1 Social management	2.139	0.120	0.763	0.577	1.816	0.126	1.675	0.141	2.408*	0.028
2.2 Result of local society management	1.387	0.252	0.855	0.512	0.721	0.578	1.905	0.094	2.611*	0.018
3. Public utility	1.920	0.149	1.794	0.114	1.546	0.189	1.496	0.191	3.255**	0.004
4. Economy	0.101	0.904	1.002	0.417	2.618*	0.036	1.507	0.188	4.817**	0.000
5. Management and development	2.061	0.129	1.020	0.406	1.152	0.332	1.273	0.276	1.868	0.087

Notation: significance level $\alpha = 0.05$

3. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานของรัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการภาคเอกชน ของพื้นที่เกาะหมากซึ่งแบ่งผลการศึกษาได้ 5 ด้านดังนี้

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในประเด็นที่ทุกหน่วยงานมีความเห็นตรงกัน คือสภาพแวดล้อมทางอากาศในพื้นที่มีความบริสุทธิ์ สะอาดและปลอดภัย ในด้านของเสียงมีการควบคุมการใช้เสียงบนเกาะได้อย่างเหมาะสม มีระบบสาธารณสุขและ

อนามัยควบคุมโรคระบาดโควิด-19 ได้ดี โดยการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เข้มแข็ง ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของชุมชน อย่างไรก็ตามทางชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญการจัดการขยะมูลฝอย ขยะบริเวณชายหาด การจัดการคุณภาพของชายหาดและน้ำทะเลควรมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น

3.2 ด้านสังคม พบว่ามีความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ต่อการดำรงชีวิตของชุมชนบนเกาะ อีกทั้งยังมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งนับเป็นจุดแข็งอีกจุดหนึ่งของเกาะหมากอันเนื่องมาจากจำนวนของประชากรบนเกาะมีไม่มาก โดยส่วนใหญ่อยู่อาศัยกันแบบครอบครัว และมีความสนิทสนมกันภายในเกาะ ซึ่งส่งผลให้อัตราของการกระทำผิดบนเกาะหมากมีค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตามทางหน่วยงานควรพัฒนาด้านการศึกษาของชุมชนและเด็กในชุมชนยังขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างครอบครัวที่มีรายได้สูงกับรายได้น้อย โดยครอบครัวที่มีศักยภาพจะส่งบุตรหลานของตนมาศึกษาบนพื้นที่ จังหวัดตราด ซึ่งเมื่อเทียบกับครอบครัวที่มีศักยภาพที่น้อยกว่าสามารถส่งบุตรหลานเรียนได้เพียงโรงเรียนบนเกาะซึ่งเปิดสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของชุมชนและผู้มาเยือนควรพัฒนาด้านการรักษาพยาบาล โดยบนเกาะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง ซึ่งมีเครื่องมือและเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ไม่เพียงพอ โดยถ้าหากมีผู้เจ็บป่วยอาการหนักต้องส่งตัวไปรักษายังโรงพยาบาลบนเกาะกูดที่อยู่ใกล้เคียงหรือมักต้องเข้ารับรักษาตัวที่โรงพยาบาลบนฝั่งของจังหวัดตราด ซึ่งใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรักษาค่อนข้างสูง

3.3 ด้านสาธารณูปโภค พบว่าทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการสร้างและบำรุงรักษาสภาพเส้นทางสัญจรที่ดี และปรับปรุงขยายเส้นทางซึ่งเป็นจุดแข็งอีกอย่างหนึ่งในด้านของการเดินทางภายในเกาะ แต่อย่างไรก็ตามระบบไฟฟ้าและระบบน้ำประปายังมีปัญหาอยู่บ้างในบางครั้ง ซึ่งในช่วงฤดูแล้งน้ำจืดไม่เพียงพอของที่ใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคในบางพื้นที่ และในด้านการเดินทางระหว่างฝั่งกับเกาะ ในบางช่วงเวลามีค่าใช้จ่ายที่สูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าอุปโภค-บริโภค สูงตามไปด้วย

3.4 ด้านเศรษฐกิจ พบว่ารายได้หลักของชุมชนบนเกาะมาจากการท่องเที่ยว ซึ่งผลกระทบจากฤดูกาลท่องเที่ยวที่มีช่วงจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่

แน่นอนและปัญหาโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ชุมชนมีรายได้ลดลงอย่างมาก ซึ่งถือเป็นอีกประเด็นปัญหาที่ภาครัฐเอง ต้องเข้ามาช่วยในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเกาะเพื่อสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนบนเกาะให้ดีขึ้น

3.5 ด้านการบริหารและพัฒนา พบว่าชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับการตอบรับดีที่จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ชื่นชอบและเข้าใจในกิจกรรม มีการเก็บข้อมูลความพึงพอใจด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามยังขาดการชี้แจงผลและการนำผลมาพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมต่อชุมชน ขาดการสื่อสารและทำความเข้าใจระหว่างชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากผลวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับความพึงพอใจของชุมชนบนเกาะหมากต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมาก จังหวัดตราด พบว่า เพศอายุและอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่รายได้และการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuaphudee and Wongsangtein (2020) ซึ่งพบว่ารายได้และการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้มีความพึงพอใจที่แตกต่างกันในการบริหารจัดการชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sutthisai *et al.* (2018) ซึ่งพบว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะที่แตกต่างกัน โดยในด้านของความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกของ GSTC ในด้านการจัดการความยั่งยืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านสาธารณูปโภคและด้านเศรษฐกิจ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่ควรสร้างการศึกษาให้

เข้าถึงคนทุกกลุ่ม สร้างทักษะทางอาชีพเพื่อพัฒนา กลุ่มคนที่มีการศึกษาน้อยเพื่อให้สามารถสร้างโอกาส ในการหารายได้ที่มากขึ้น อีกทั้งยังตรงกับเป้าหมาย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ GSTC ที่มี ประโยชน์ให้ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจให้กับ ชุมชน

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในด้านสิ่งแวดล้อมผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านสภาพ อากาศ ระบบสาธารณสุขชุมชนและสุขอนามัยของ สถานที่ท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามหากต้องการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ GSTC ด้านประโยชน์ สูงสุดทางสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบเชิงลบที่อาจ เกิดขึ้น ควรส่งเสริมและปรับปรุงเพิ่มเติม คือ ด้าน การดูแลความสะอาดบนเกาะและชายหาด โดย หน่วยงานควรมีการจัดทำความสะอาดบริเวณ ชายหาดและจัดสรรจุดทิ้งขยะให้มีความเหมาะสม และให้ความรู้แก่ชุมชนในการคัดแยกขยะ ทั้งนี้ใน ด้านสังคม พบว่ามีจุดเด่นคือ มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน เนื่องจากขนาดของชุมชนไม่ใหญ่ จนเกินไป และทุกคนในชุมชนต่างช่วยเหลือซึ่งกัน และกันเป็นอย่างดี พบว่า สอดคล้องกับ Tangtenglam and Pongpanich (2021) ที่ว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มากที่สุดในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่จะ สามารถใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง อีกทั้งในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 นักท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในด้านปัญหา สุขอนามัยและโรคติดต่อ ซึ่งบนเกาะสามารถบริหารจัดการด้านโรคระบาดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หาก เราใช้รูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตาม หลักเกณฑ์ GSTC จะส่งผลต่อประโยชน์ให้ทั้ง ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจให้กับชุมชนและลด ผลกระทบเชิงลบ เพื่อประโยชน์สูงสุดที่ชุมชนพึง ได้รับ รวมถึงผู้มาเยือน ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึง ควรปรับปรุงและส่งเสริมการสร้างระบบสาธารณสุข บนเกาะให้มีความครอบคลุมและเพียงพอต่อความ

ต้องการ การจัดฝึกอบรมอาชีพ การบริหารพื้นที่ สาธารณะของชุมชน การจัดการศึกษาที่เสมอภาค เท่าเทียมและการแก้ปัญหาเสพติด เพื่อตอบโจทย์ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ในด้าน สาธารณูปโภคและเศรษฐกิจ พบข้อมูลสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Sirirat (2016) ที่แสดงให้เห็นว่าการ พัฒนาสาธารณูปโภค การคมนาคม และการกระจาย รายได้อย่างทั่วถึงมีผลต่อความพึงพอใจของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการบริหารเกาะหมากควรให้ความสำคัญ กับด้านสาธารณูปโภคและเศรษฐกิจ ทั้งนี้หน่วยงาน ในพื้นที่เกาะหมากสามารถบริหารจัดการด้านระบบ ไฟฟ้า การสร้างและบำรุงรักษาสภาพเส้นทางการ สัจจร ถนน ได้ดี อย่างไรก็ตามหน่วยงานควรควบคุม ค่าโดยสารและค่าระวางขนส่ง และขยายพื้นที่ระบบ ประปาทั่วถึงทั้งเกาะ อีกทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวโดย การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้มีอิทธิพลทางความคิดด้าน การท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้แก่ประชากรบนเกาะ เพื่อ ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของชุมชนบนเกาะ อีก ประเด็นที่สำคัญคือ การบริหารและพัฒนาพื้นที่ พบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการส่งเสริม การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Sitthisuntikul *et al.* (2021) ที่ว่า นักท่องเที่ยวมีทัศนคติเชิงบวกกับสถานประกอบการ ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากกระแส การตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ซึ่ง ตอบโจทย์การพัฒนาตามหลักเกณฑ์ GSTC ในด้าน ของประโยชน์สูงสุดทางสิ่งแวดล้อมและลด ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นหน่วยงานรัฐ ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ใน ขณะเดียวกันด้านที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ GSTC คือ การ จัดการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีระบบ ซึ่งหน่วยงาน รัฐควรสร้างฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Angchuan and Cheablum (2021) ที่ว่า การจัดทำแผนการดำเนินงาน ควรมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ โดยวิเคราะห์ประเมินผลกระทบ ควรมีการปรับปรุง และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว และมีการติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี

สรุป

กระบวนการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นไปตามมาตรฐานการเดินทางและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีหลักการในการบริหารจัดการโดยการเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ GSTC ที่ว่าการจัดการการท่องเที่ยวที่ดีแบบยั่งยืนควรมีการสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของชุมชนที่ครอบคลุมประเด็นในด้านต่างๆ โดยทางชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการพัฒนาในบางประเด็น ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านสาธารณูปโภค ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารและพัฒนา เพื่อให้เกาะหมากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยขอขอบคุณทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยจากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) และขอขอบคุณผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่เกาะหมากที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

Aksornpradit, N. and T. Unaromlert. 2017. Management process for low carbon tourism: A case study of Koh Mak in Trad province. Silpakorn Educational Research Journal 9(2): 205-216 (in Thai)

Amonwiriychai. W. 2021. The development of programs and activities for

community based ecotourism using participation method at Pakpra, Phatthalung province. Khon Kaen Agriculture Journal 49(Supplement 1): 763-772. (in Thai)

Angchuan T. and O. Cheablum. 2021. Tourist destination development guideline for Phra Sawet Historical park in Lam Thap district, Krabi province. Journal of Community Development and Life Quality 9(3): 340-351. (in Thai)

Chuaphudee, S. and P. Wongsangtein. 2020. The community member's satisfaction of self-reliant community management according to the philosophy of sufficiency economy in Borthong village, Borthong sub-district, Bang Rakam district, Phitsanulok. Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University 2(1): 1-13. (in Thai)

Khamtrong, S., C. Jittithavorn, A. S. Ashton and W. Madhyamapurush. 2021. Tourist's aspect to the potential of tourism attractions and tourism management of Bang Saen Beach. Journal of Public Administration and Politics 10(1): 92-108. (in Thai)

Poltanee, I. and U. Boonphetkaew. 2017. The component of potential in marine tourism attractions Koh Mak Trat province. Liberal Arts Review 12(24): 95-102. (in Thai)

Sirirat, K. 2016. Eco-tourism management of Nakhon Si Thammarat province. Narkbhut Paritat Journal 8(1): 1-8. (in Thai)

- Sithongsay, K. 2019. The satisfaction of public health service. *Journal of Roi Kaensarn Academi* 4(2): 34-49. (in Thai)
- Sitthisuntikul, K., S. Kuson, K. Attchariya panichkul, T. Petcharanon and R. Supajin. 2021. Environmental conservation attitude among tourists and hotel environmental management in the City of Chiang Mai, Thailand. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University* 13(1): 75-94. (in Thai)
- Sutthisai, W., R. Saiyaros and S. Kiatcharean. 2018. The people's contentment the public services of Maha Sarakam Provincial Administration Organization. *Journal of Roi Et Rajabhat University* 12(1): 75-84. (in Thai)
- Tangtenglam, S. and A. Pongpanich. 2021. Factors affecting the selection of new normal Thai travel. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences* 4(1): 12-24. (in Thai)
- The global sustainable tourism council. 2019. Global sustainable tourism council criteria. (Online). Available: <https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/GSTC-Destination-Criteria-v2.0.pdf>. (August 20, 2021).
- Wongkawee, K. 2007. The movement of community rights according to Thai law. *The Journal of the Thai Khadi Research Institute* 4(1): 235-278. (in Thai)
- Yamane, T. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis 3rded.* Harper and Row, New York. 1,130 p.
-